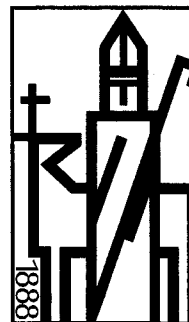

Den norske veterinærforening

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo

Landbruks- og matdep.	
Saksnr.: 2007 1972 - 43	Dokument: 43
Mottatt: 18 FEB 2008	MP/SDD
Saksbehandler: RFE	Arkiv: 751
Kopier:	Avskrift:

J.nr. 270/08/EB/MRF/Ark.nr.0.150/Oslo 15.02.2008

Høring – ny lov om dyrevelferd

Den norske veterinærforening (DNV) har mottatt Høringsnotat med utkast til lov om dyrevelferd.

DNV er fornøyd med at loven viderefører de prinsipper som ble nedfelt i Stortingsmelding nr. 12 om dyrehold og dyrevelferd, og at loven etablerer en etisk plattform som stadfester at dyr er sansende individer og har egenverdi. Høringsnotatet er grundig vurdert i foreningens underorganer, og DNVs sentralstyre, som har følgende kommentarer:

Generelle kommentarer:

DNV vil på generelt grunnlag kommentere noen forvaltningsmessige konsekvenser av loven.

Loven tar sikte på å slå fast at den primært er begrunnet i hensyn til dyrene, og derved avklarer spørsmålet om dyr er beskyttet av hensynet til mennesker eller av hensyn til dyrene selv. Det er en uttrykt målsetting for Departementet å tydeliggjøre at *"dyr har egenverdi og at de skal behandles forsvarlig og med respekt, uavhengig av om de har noen økonomisk eller annen nytteverdi for mennesker"*.

DNV mener derfor at spørsmålet om hvem som skal forvalte loven bør diskuteres. Mattilsynet er tillagt myndigheten med å føre tilsyn og fatte nødvendige vedtak for gjennomføring av bestemmelsen i loven. Mattilsynet er samtidig et forvaltningsorgan som er underlagt Landbruks- og matdepartementet, som er et næringsdepartement. Det kan hevdes at det foreligger habilitetsmessige utfordringer i at et næringsdepartement med oppgave å stimulere til økt produksjon av mat, forvalter et lovverk som skal sikre velferden til de dyrene det produseres mat av.

DNV ønsker en debatt om denne problemstillingen, og en vurdering av om den forvaltningsmessige situasjonen på dette området på sikt kan endres.

Kommentar til de enkelte paragrafer:

§2 Virkeområde

Den språklige utformingen og dermed forståelsen av første ledd er ikke heldig, og DNV vil derfor foreslå at siste del av første setning etter komma, utelates.

Første ledd vil da lyde som følger:

Loven omfatter forhold som påvirker velferd hos og respekt for levende pattedyr, fugler, krypdyr, fisk, tiftokreps, blekksprut og honningbier, samt nevnte dyrs utviklingsstadier som kan tenkes å ha negative opplevelser

§3 Generelt

DNV synes det er viktig at loven presiserer dyrs egenverdi, og at det skal tas hensyn til deres evner til å ha positive, og negative opplevelser. DNV vil imidlertid påpeke at når dyr tillegges egenverdi, kan dette muligens reise problemstillinger i forhold til annet lovverk, hvor dyr defineres som ting, på linje med andre varer. Det gjelder blant annet i kjøpsrettslig forstand, og i forhold til bestemmelser om forsikring. DNV vil oppfordre til at lovgiver vurderer dyrs rettstatus i forhold til annet lovverk, og om dette kan komme i konflikt med bestemmelsene i dyrevelferdsloven, dersom det ikke allerede er gjort.

§4 Hjelpeplikt

Betegnelsen unormalt avmagret kan være egnet til å skape uklarhet om hva som egentlig menes. Det er ikke uvanlig at dyr kan ha varierende hold uten at dette innebærer lidelse, men vanligvis når man benytter betegnelsen avmagret, ligger det allerede noe unormalt i dette, og vi foreslår at ordet "*unormalt*" tas ut av lovteksten. Alternativt kan man bruke ordlyden "*tydelig avmagret*"

Det tas sikte på å videreføre bestemmelsene i nåværende dyrevernlov om at staten skal betale nødvendige utgifter til tiltak. DNV vil peke på at det er et behov for å avgrense hjelpeplikten i lov om dyrevelferd i forhold til bestemmelsene om hjelpeplikt og refusjon etter § 14 i Dyrehelsepersonelloven.

Ellers mener DNV at dette er en fornuftig ordning for å sikre at dyr får hjelp, uten at spørsmål om kostnader i den sammenheng blir avgjørende for dyret.

Praksis har imidlertid vist at tilsynsmyndigheten har hatt problemer med å finne en enhetlig praktisering av hva som skal dekkes i ulike nødssituasjoner. Forarbeidene til lovutkastet er etter DNVs mening fortsatt uklare når det gjelder dette. Det tas sikte på å avgrense hjelpeplikten, slik at det kan avklares om dyret må avlives, eller kan få førstehjelp, inntil eier eller andre(?), kan ta seg av de økonomiske forpliktelsene.

DNV vil påpeke at det i slike tilfeller kan være vanskelig å avgjøre hva som er nødvendige undersøkelser, og vil oppfordre tilsynsmyndigheten til å etablere enhetlige rutiner i behandling av slike saker, og vise fornuftig skjønn i forhold til erstatning. Det kan for eksempel ofte være nødvendig å ta røntgenbilder for å avklare om det forekommer kompliserte brudd, som betinger avlivning.

Praktiserende veterinærer kan lett komme i vanskelige erstatningsmessige situasjoner overfor potensielle eiere, dersom avgjørelse om avlivning tas på et for sviktende grunnlag.

Det er også uklarheter i forarbeidene til loven når det gjelder hvem som er ansvarlig for å kreve dekning fra staten, og om dette ansvaret overføres mellom involverte personer, alt avhengig av hvilken type hjelp som utføres og når den utføres. Likeledes er det uklart hva som menes med innskrenket hjelpeplikt, og om slik hjelp også er berettiget til refusjon.

Siden mange av denne type saker dreier seg om skadde katter og hunder, vil et påbud om obligatorisk merking av disse dyrearter i vesentlig grad bidra til raskt å avklare hvem som eier dyret. Det vil bedre mulighetene for å få tatt rett avgjørelse, raskt, i samråd med eier, og vil også minske utgiftene for det offentlige. Det vises for øvrig til merknader under § 10

I tillegg ønsker DNV å peke på at refusjon av nødvendige utgifter må vurderes opp mot det forhold at staten har fastsatt fri prisfastsettelse på veterinære tjenester.

Det vil innebære at kostnader til slik hjelp hos veterinær, normalt kan variere ganske mye.

DNVs forslag til ny ordlyd i første ledd, første setning:

Enhver som kommer over et dyr som er synlig sykt, (*tydelig*) avmagret, skadd, vanskjøttet eller hjelpeløst og enhver som forårsaker skade på dyr, skal så langt det er mulig sørge for at dyret får hjelp og om nødvendig blir avlivet.

§5 Varsling

DNV vil senere i høringssvaret argumentere for at nåværende lovs bestemmelser om dyrevernemndene videreføres. Konsekvensen vil i så fall bli at også Dyrevernemndene må listes opp som mottaker av varsel etter denne paragrafen.

§9 Medisinsk og kirurgisk behandling

DNV registrerer at forarbeidene til lovutkastet forutsetter at "de fleste av handlingene som er foreslått regulert i dyrehelsepersonellovens bestemmelser i §18, skal utføres under veterinærers- eller fiskehelsebiologers ansvar.

I forarbeidene til Dyrehelsepersonelloven er hensynet til forsvarlighet og det å hindre skade på dyrene, brukt som hovedargument for at bare veterinærer og fiskehelsebiologer kan nytte visse undersøkelses- og behandlingsmetoder ved diagnostisering, forebygging og behandling av sykdom hos dyr. Det er også slått fast at forholdene gjelder for husdyr, vilt og akvatiske dyr.

DNV mener at slik høringsutkastet er utformet, vil det kunne oppstå uklarheter om hvorvidt dyrevelferdsloven gir dyr et svakere vern mot hvem som kan utføre medisinsk, og kirurgisk behandling. Dette kan neppe være tilsiktet, og DNV vil derfor foreslå en tilføyelse i første ledd, for å bringe lov om dyrevelferd i samsvar med bestemmelsene i Lov om veterinærer og annet dyrehelsepersonell.

I annet ledd vil DNV forslå at ordet velferd føyes til første setning.

DNV mener en slik tilføyelse er viktig, særlig når det gjelder sports- og familiedyr. Her vil ofte dyrenes totale velferd være tett forbundet med samvær og samhandling med eier, slik at helse ikke nødvendigvis er identisk med velferd, men at disse betegnelsene overlapper hverandre.

I tillegg vil dette også gi en bedre mulighet til å avgrense kirurgiske inngrep der etiske grenser kan overskrides dersom en utelukkende tar hensyn til dyrets helse, og hvor avlivning kan være et bedre alternativ når en i tillegg tar i betraktning dyrets velferd.

DNV vil spesielt ta opp spørsmålet om kastrering av kjæledyr og de vurderingene som er lagt til grunn for lovutkastet. Norge er det eneste vestlige land som i utgangspunktet lovfester et forbud mot kastrering av alle dyr. Det gis mulighet for dispensering fra dette forbudet når særlige bruksgrunner tilsier det. Når det gjelder katter, er det allment akseptert at hensynet til å forhindre ukontrollert økning i kattebestanden som følge av normal katteadferd er en slik særlig bruksgrunn. For andre kjæledyr som hund, kanin, ilder og lignende er det imidlertid til nå praktisert relativt snevre grenser for særlige bruksgrunner. Slik loven er formulert har det vært, og vil fortsatt være praktiserende veterinærer som må utøve kontroll med et slikt forbud, og dermed foreta en vurdering av "særlige bruksgrunner" Så lenge dette baseres på den enkelte veterinærs skjønn, og de opplysningene eier til enhver tid gir, vil en slik kontroll ofte være vilkårlig, samtidig som den kan ha en konkurransevridende effekt.

DNV mener derfor at forpliktelsen til å vurdere om det foreligger særlige bruksgrunner bør plasseres hos den enkelte dyreeier. Det er tross alt dyreeier som må foreta den totale vurdering av konsekvensene for eget dyr, og den totale velferd for dyret i det daglige samvær med eier.

Dette skal selvsagt ikke være en erstatning for at veterinærer fortsatt skal gi gode og kvalifiserte råd til dyreeier om hvilke medisinske konsekvenser en eventuell kastrering vil kunne få for dyret.

DNV foreslår følgende ordlyd i § 9 første ledd:

Medisinsk og kirurgisk behandling skal utføres på en dyrevelferdsmessig forsvarlig måte og ivareta dyrets funksjon og livskvalitet *innenfor de rammer som følger av lov om veterinærer og annet dyrehelsepersonell.*

Følgende ordlyd foreslås i § 9 annet ledd, første setning:

Det skal ikke gjøres operative inngrep eller fjernes kroppsdelar på dyr uten at det foreligger forsvarlig grunn ut fra hensynet til dyrets helse og velferd.

§10 Merking av dyr

DNV er enig i at merking av dyr har sin misjon i mange sammenhenger, og at slik Merking må gjøres så skånsomt, som mulig. DNV ønsker i den sammenheng å peke på mulighetene for å benytte elektronisk merking gjennom implantering av microchips, da dette åpenbart er den minst smertevoldende formen for merking. Det er utført lovende forsøk i Norge med denne type merking på storfe og sau, hvilket vil kunne redusere bruk av øremerker til det halve, om disse merketypene kombineres. Innsetting av øremerker på produksjonsdyr, og risiko for at slike merker blir revet ut bør minimeres mest mulig av hensyn til å unngå unødig smerte for dyrene.

DNV vil også oppfordre myndighetene til å gjøre bruk av hjemlene for å innføre Obligatorisk merking av både katt og hund, så raskt som mulig. Dette vil bidra til å redusere populasjonen av forvillede katter, slik som nevnt i høringsutkastet, og samtidig begrense statens utgifter til avlivning av skadde, eierløse dyr. I tillegg vil innføring av påbudt merking av hund, bidra til å lette politiets arbeid i forhold til hundeloven, og forskrift om farlige hunder.

§12 Avlivning

DNVs sentralstyre har i et prinsippnotat om etisk avlivning av dyr konkludert med følgende:

"Ved slakting skal alle dyr være bevisstløse i avlivningsøyeblikket for å unngå redsel og unødige smerter når livet avsluttes"

Videre sies det i notatet:

"Å forhindre stress, redsel, skade og smerte hos dyr skal være overordnet alle andre hensyn, i forbindelse med slakting av dyr. Hvilke metoder for bedøvelse og avliving som velges må baseres på faktiske kunnskaper om de ulike artene".

DNV er derfor uenige i at det i 5.ledd, siste setning åpnes for å gjøre unntak fra bestemmelsene i §12 andre ledd.

Henvising i forarbeidene til brisling som holdes i steng er etter DNVs syn ikke relevant, da dette må anses å være villfisk, og dermed høre inn under bestemmelsen i første ledd.

DNV foreslår at siste setning i femte ledd fjernes.

§13 Bruk av dyr i forskning og undervisning

DNV vil under kommentarer til § 32 argumentere for at ordningen med et eget tilsynsorgan for forsøksdyrvirksomhet, blir opprettholdt.

DNV slutter seg forøvrig til de vurderinger Norges veterinærhøgskole har gjort i sitt høringsnotat. Bestemmelsene kan gjøre det vanskelig å gjennomføre god undervisning for veterinærstudenter.

DNV slutter seg derfor til forslaget som fremsettes av Norges veterinærhøgskole om følgende Ordlyd i § 13, første ledd:

"For å kunne avle, holde, formidle, avlive eller bruke dyr til forsøk eller undervisning i annet en alminnelig stell og håndtering, skal både institusjonen og den ansvarlige for den aktuelle aktiviteten ha tillatelse fra tilsynsmyndigheten. Ved undervisning i klinisk veterinærmedisin skal bruk av dyr utover opplæring i vanlig brukte og aksepterte metoder og teknikker komme inn under samme krav til tillatelse."

§14 Særskilte forbud

Selv om det er diskutert i forarbeidene, vil DNV foreslå at det gjøres en presisering i pkt. a for å unngå eventuelle misforståelser i fortokningen.

DNVs forslag til § 14 pkt. a:

Utøve fysisk og psykisk vold mot dyr

§21 Generelle vilkår for hold av dyr

Annet ledd gir hjemmel for å gi forskrifter til denne paragrafen. Nåværende forskrift Om forbud mot hold av fremmedartede (eksotiske) dyr vil bli hjemlet her. DNV ønsker at denne forskriften blir modernisert og oppdater, og at det utarbeides en positivliste, over hvilke dyr som kan holdes. Det er anslått at det i dag finnes over 100 000 fremmedartede dyr som holdes ulovlig i Norge. Disse dyrene får ofte ikke nødvendig behandling når de blir syke, av hensyn til forbudet. Et så rigorøst forbud som praktiseres i dag, er også til hinder for at veterinærer skaffer seg nødvendig kompetanse til å undersøke, og behandle slike dyr. DNV ser ikke at det er særlig forskjell på å holde tropiske fisk i akvarier, og slanger i terrarier. Det avgjørende er hvilket stell dyrene får, og hvilke forhold de tilbys i forhold til egenart.

§ 22 Dyrs levemiljø

DNV er fornøyd med at det i paragrafen slås fast at dyr sikres miljø som ivaretar de enkelte arters individuelle behov, at de skal gis mulighet for naturlig adferd og at levemiljøet skal bidra til trygghet, og trivsel.

Det registreres at høringsnotatet spesifikt unnlater å diskutere former for hold av dyr som kan være omstridte, i forhold til de foreslåtte bestemmelsene. DNV går ut i fra at lovbestemmelsen vil kunne få konsekvenser for, bl.a. hold av pelsdyr, hold av fjørfe i broileroppdrett, og hold av storfe på bås, og forventer at nødvendige tiltak i forbindelse med denne type hold, blir ivaretatt på en god måte for de dyreartene det gjelder.

DNV foreslo i sitt høringssvar til Stortingsmelding nr. 12 om dyrehold og dyrevelferd at det ble utformes en egen forskrift om hold av oppdrettsfisk, og benytter anledningen til å gjenta denne oppfordringen.

For øvrig vil DNV foreslå at det i alle holdforskrifter innføres hjemmel til å pålegge dyreholdere krav om avtalefestet, regelmessig tilsyn av praktiserende veterinær. Dette er allerede gjennomført i oppdrettsanlegg og fjørfebesetninger, og vil være et godt forebyggende tiltak, når det gjelder å hindre nedsatt dyrevelferd og dyretragedier. Samtidig vil det kunne sikre, at alle dyrehold får regelmessig tilsyn.

§23 Tilsyn, stell og foring

DNV er klar over de problemene som konflikten mellom hold av husdyr på beite og forpliktelsene i forhold til fornuftig rovdyrforvaltning, reiser. Praktiserende veterinærer blir ofte involvert i slike konflikter, og det er åpenbart et stort moralsk dilemma for mange husdyreiere, som driver næring i typiske rovdyrrområder. DNV forutsetter at politiske myndigheter snarest finner en fornuftig avklaring på disse problemene, da dette må ses på som storsamfunnets oppgave, som ikke må

overlates til den enkelte husdyreier.

Når det gjelder husdyreierens forpliktelser mener DNV at loven slik den er formulert, instituerer en plikt for dyreeier til å ta nødvendige forholdsregler før husdyr slippes på utmarksbeite. Det gjelder både tiltak for å sikre at dyr er i helsemessig og kondisjonsmessig god nok stand til å klare seg på utmarksbeite, og nødvendig kunnskap om klimatiske og zoologiske forhold på beite, samt en grundig vurdering av rovdyrbestand i forhold til kondisjonen hos dyrene, før de slippes.

For å presisere dette ansvaret ytterligere, og bringe ordlyden i tråd med intensjonene i § 3, foreslås følgende ordlyd i § 23 pkt. c.:

- dyr beskyttes mot *fare for* skade, sykdom, parasitter, predatorer og andre *unødige påkjenninger*

§32 Tilsyn og vedtak

Når det gjelder hvem som har det overordnede ansvar for å føre tilsyn og fatte vedtak vises til de generelle kommentarene, innledningsvis.

Når det gjelder bestemmelsen i 2. ledd som gir dyreeier rett til økonomisk kompensasjon i forbindelse med beiterestriksjoner, mener DNV at dette er en følge av miljø- og viltforvaltning, og dermed bør hjemles i lovverket som regulerer viltforvaltningen.

Forsøksdyrutvalget

DNV har i utgangspunktet ikke innvendinger til at ordningen med et eget forsøksdyrutvalg tas ut av selve lovteksten, og hjemles i bestemmelsene i §32. Imidlertid vil DNV sterkt understreke behovet for at et eget forsøksdyrutvalg videreføres, og at det fastsettes en forskrift med hjemmel i § 32 som ivaretar dette. Det har vært flere eksempler på konflikter mellom ansvarlige for forsøksdyrvirksomheter, og forsøksdyrutvalget. Drift av forsøksdyrvirksomheter er spesielt sensitive i forhold til å sikre god dyrevelferd, slik at virksomheten bør følges nøye og overvåkes spesielt, av et eget utvalg.

Dyrevernemnder

I høringsuttalelse til Stortingsmelding nr. 12 om dyrehold og dyrevelferd sluttet DNV seg langt på vei, til de foreslåtte omleggingene vedrørende dyrevernemnder. Imidlertid advarte DNV mot å tro at en slik endring ville gi økonomiske besparelser for det offentlige. I løpet av de årene Mattilsynet har eksistert, har mange av DNVs medlemmer i Mattilsynet høstet gode erfaringer med dyrevernemndene. Gjennom godt organisert og tillitsfullt samarbeid oppleves det at dyrevernemndene spiller en viktig rolle, i å ivareta god dyrevelferd. Dyrevernemndene utgjør et viktig supplement til det tilsynet Mattilsynets ansatte utfører i forhold til forskriftsmessige bestemmelser, samtidig som lekmannsskjønnet sikrer en større tilnærming og forståelse, blant dyreeiere. Samtidig gir det lokal forankring, og synliggjør og folkeliggjør arbeidet med dyrevelferd. Den lokale forankringen gir også bedre mulighet til å fange opp faresignal, og derigjennom forebygge dyretragedier i større grad. Sperrere for å komme med bekymringsmeldinger, oppleves også vesentlig lavere fra befolkningen når disse kan gis tildyrevernemndene og ikke til et "offentlig vesen".

Det er også åpenbart at det gjennom dyrevernemndenes arbeid blir utført mye godt Dyrevelferdsarbeid, på en kostnadseffektiv måte. DNV frykter at en avvikling av Dyrevernemndene, vil gi vesentlig mindre tilsyn for pengene.

I høringsnotatet hevdes det at dette er en umoderne forvaltningsmodell, og det stilles spørsmål ved om dyrevern er så spesielt at det krever andre forvaltningsmodeller enn det som ellers er vanlig. DNV vil hevde at dyrevelferd er

spesielt, fordi det inneholder viktige verdispørsmål som angår hele samfunnet. Nettopp derfor er kanskje modellen tvert imot framtidsrettet, lite byråkratisk og effektiv.

DNV vil derfor foreslå at nåværende dyrevernløvs bestemmelser om opprettelse av dyrevernnemnder opprettholdes, enten gjennom en egen paragraf, eller gjennom et eget ledd i § 32:

I hvert av de lokale områdene til Mattilsynet skal det være en eller flere dyrevernnemnder. Departementet oppnevner og fastsetter tallet på dyrevernnemnder og gir dem fullmakt til å gjøre nødvendige vedtak.

Departementet gir regler om oppnevning, sammensetning og kompetansen til nemnda

Ellef Blakstad
Fagsjef

Mette Rød Fredriksen
juridisk rådgiver